OSS i mellom

KLUBBAVIS FOR OSLO SCHAKSELSKAP

Nr. 3/1988

Innhold:

Protokoll	2. omslagsside
Vellykket NM – til eftertanke	1
Noe blek OSS-innsats i sommerens NM i Asker	2
Fotballkampen	7
Føler du medansvar?	8
Litt om våre tilbud	8
Knut Monssen – et menneske man minnes	9
En forsinket bokanmeldelse	12
Tom J. tok gjenvalg på makelig kongress	14
Hva var det nå som skjedde på NSFUs årsmøte?	15
Paddehatter i Asker	16
Til minne om Daan de Lange	17
Klag ikke PÅ meg, klag heller TIL meg!	21
Fra høyfjellet	22
Nytt om navn	23
Kryssord for åndseliten	3. omslagsside
Terminlisten 1988	4. omslagsside

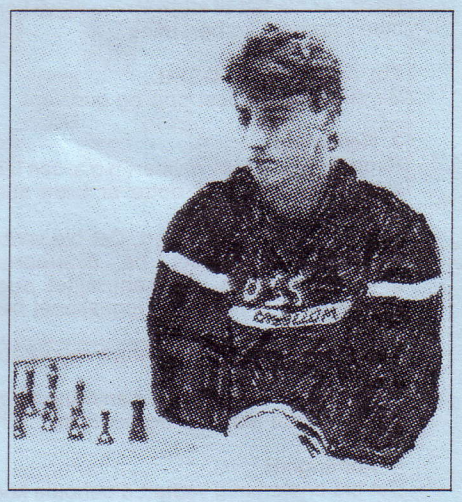

Simen – årets Norgesmester.

Fra generalforsamlingen:

Protokoll 8. juni 1988

1. Konstituering.
Innkallelsen ble ansett som lovlig. Dagsorden ble godkjent. Formann Widar Fossum ble godkjent som ordstyrer. Willy Olsen og Erik Wehn skriver under protokollen. 30 stk. var møtt frem, og dermed var generalforsamlingen lovlig satt.

2a) Årsberetning.
Årsberetningen ble først lest opp og deretter gjennomgått punktvis. Kommentarer og suppleringer ble tatt til etterretning og vil komme med i endelig årsberetning.

2b) Årsberetning OSSU.
Beretningen ble lest opp og godkjent.

3. Regnskap.
Regnskapet er ikke revidert p.g.a. sen ferdigstillelse. Grunnen til dette er bilag som er kommet på avveie.

Regnskapet ble referert. Det ble vedtatt å behandle regnskapet på ekstraordinær generalforsamling i månedsskiftet august/ september. Foreløpig tas regnskapet bare til etterretning.

Spørsmål til det foreløpige regnskap ble besvart.

Regnskap og revisors beretning for Heftyes fond ble lest opp og godkjent.

4. Kontingent.
Det ble enstemmig vedtatt å beholde kontingentens størrelse på dagens nivå. Følgende kontingentgrupper ble vedtatt:

Fulltbetalende	= 1/1 kontingent
Halvtbetalende	= 1/2 kontingent
Kadetter (t.o.m. 16 år)	= 1/4 kontingent
Lilleputter (t.o.m. 13 år)	= 1/8 kontingent

5. Innkomne forslag.
Røykeforbud. Det ble vedtatt å innskjerpe røykeforbudet i de to innerste rom og tillate røyking i ytre rom. Forøvrig oppfordres det til hensynstagende og utlufting.

6. Valg.

Styret:	Formann	Widar Fossum
	Viseformann	Tom J. Johanssen
	Sekretær	Leif Inge Sandvik
	Kasserer	Kjetil Sørlie
	Materialforvalter	Marius Andersen
	Turneringsleder	Tormod Fyri
	Bibliotekar	John Kr. Johnsen
	Junioroppmann	Sverre Johnsen
	Styremedlemmer	Einar Hatlebakk
		Thor Dannevig
		Einar Gausel

Rådet: Gerrit Elmenhorst, Leif Bjarne Iversen, Pål Moe, Knut Bøckman og Ragnar Hoen ble alle gjenvalgt.

OSSU:	Formann	Sverre Johnsen
	Kasserer	Kjetil Sørlie
	Styremedlemmer	Atle Grønn
		Henrik Wrangell
		Erling Wrangell
		Marius Andersen
		Steinar Sørlie
		Henning Roschberg

Revisorer:
Trond Tostrup, Kaj Snorre Eikrem, Ole Chr. Moen (vara).

Revisor Heftyes Fond:
Kaj Snorre Eikrem

Regnskapet godkjent
Ved den ekstraordinære generalforsamling den 2. september ble regnskapet fremlagt til godkjennelse i revidert stand og med anbefaling fra Rådet.

Kasserer Hatlebakk høstet stor anerkjennelse for å ha ryddet opp i visse uklare punkter. Regnskapet ble enstemmig godkjent.

OSS i mellom

KLUBBAVIS FOR OSLO SCHAKSELSKAP

Nr. 3/1988

Redaksjon:
Knut Bøckman (ansv.), Tormod Fyri, Erling Wrangell (tegninger), Henrik Wrangell.
Teknisk bistand: Per Tore Aanonsen

Innholdet i bladet står for redaksjonens regning, med mindre noe annet speiselt er anført.

LEDER:

Vellykket NM – til eftertanke

Sommerens NM-turnering i Asker må sies å inngå blant de aller mest vellykkede Landsturneringer. At den i tillegg satte ny deltagerrekord med 562, mot 547 da OSS arrangerte NM i 1980, gjør turneringen desto mer minneverdig.

Men på ett punkt har vi i OSS, som med rette kaller oss Norges største og sterkeste klubb, grunn til å være noe betenkt. Ser vi på resultatlistene fra de enkelte klasser, ialt tolv, blir vi nødt til å notere oss følgende:

Bortsett fra Eliteklassen, hvor vi stadig har et omtrent uslåelig hegemoni, var de plasseringer som OSS-spillerne oppnådde, få og beskjedne. Det bør vi merke oss med betydelige rynker i pannen.

Men la oss for all del ikke glemme å gratulere stormester Simen Agdestein, vårt ubetvingelige flaggskip, med hans tredje NM-tittel! Den ble jo til og med erobret så overlegent at det gjorde rent vondt for norsk elitesjakk forøvrig, med 8,5 poeng av 9 mulige, 2,5 poeng foran nestemann, som var en sterk IM med GM-ambisjoner (Jonathan Tisdall, Brugata). Men vi skal være glad for at Ragnar Hoen tross alt fravristet Simen et halvpoeng i tolvte time, for det ville utad nesten ha vært litt flaut for norsk sjakk om Simen hadde vunnet absolutt alt.

Vi glemmer heller ikke at Roar Elseth, Espen Agdestein og Ragnar Hoen tok plassene 7–9 i Elite, og at Erling Kristiansen, efter å ha kommet inn som reserve, kvitterte med en 11. plass blant de 18 elitespillerne. Bjerke, Gausel og Moen scoret nok endel under sin standard, mens debutanten Atle Grønn på 16 år kan være tålelig tilfreds med sine 3,5 poeng (av 9), selv om starten lovet mere. Alle bidro de til å befeste OSS' posisjon i toppen av norsk sjakk.

Men går vi så til de øvrige klasser, blir det tynnere. I Mesterklassen fikk vi en syvendeplass (Semakoff), mens Hugo Østerbergs fine fjerdepremie i Klasse I og Gudmund Stenersens hederlige femteplass i Klasse II lar seg høre og mere til. Det var svære og godt besatte klasser. Vi kan også være godt fornøyd med Per Nestandes annenpremie i Klasse IV.

I juniorklassene gikk det så som så. I Junior A ble vår beste representant Øystein Dannevig på 14. plass, noe svakere enn vi hadde ventet (han er forøvrig fortsatt kadett), og brødrene Wrangell holdt seg beskjedent i bakgrunnen. I Junior B og i kadett var vi overhodet ikke representert av andre enn enkelte bimedlemmer, som forøvrig heller ikke gjorde det så altfor sterkt. I Lilleputt ble Jørgen Solberg, Steinar Sørlie og Thomas Schamaun hhv. nr. 7, 8 og 10, og i Miniputt fikk vi en tolvteplass ved Einar Lindboe. Og **dett** var **dett!**

Forøvrig gjorde Oslo som helhet det ikke særlig skarpt i noen klasser utenom Eliten, og det gir selvsagt stoff til eftertanke hva angår den geografiske rekruttering.

For vår klubb forteller NM-resultatene at efterveksten neppe er den aller beste, og at vi, vårt høye medlemstall til tross, ikke har noen stor turneringsbredde. Det bør vi rette på!

K. B.

Bortsett fra Simen:

Noe blek OSS-innsats i sommerens NM i Asker

Bortsett fra stormester Simen Agdesteins uhyggelig overlegne norgesmesterskap, var det ikke så meget for OSS å skrive hjem om (til Bogstadvn. 30, Oslo 3) fra årets Landsturneringer i Asker.

Naturligvis hadde vi en pen kontingent av våre toppspillere med i Eliteklassen, men de fleste av dem flokket seg sammen på nederste halvdel av resultatlisten. De øvrige OSS-premier rundt i klassene kom temmelig spredt (se lederartikkel side 3), men selvsagt skal de av våre representanter som ivaretok klubbens renommé rundt i klassene, ha takk og anerkjennelse.

Mest skuffende var nok de relativt svake plasseringene som våre juniorspillere oppnådde i de aldersbestemte klasser. Det er jo der vi skal finne klubbens elite-rekrutter, men vi fant ikke stort denne gang.

Få fra OSS

Også rent tallmessig var OSS-innsatsen i underkant. Med nærmere 200 medlemmer synes vi at ca. 30 OSS-representanter i NM er for lite, særlig tatt i betraktning at mesterskapet gikk så nært som i Asker. Eller er kanskje dét noe av forklaringen? Er det mer fristende når NM arrangeres ute i landet, og iallfall familiemenneskene iblant oss kan kombinere sjakk med camping-ferie?

Når vi ser på hovedstadens innsats som helhet, også utover hva OSS presterte, slår det oss at «provinsen» er mer og mer i ferd med å overta. Forskyvningen, ikke minst i de yngre garder, vekk fra Oslo-området og ut til distriktene, blir det mer og mer påtagelig. Står vi foran en massiv endring i styrkeforholdet, om ikke tallmessig, så iallfall kvalitetsmessig, mellom Oslo og landet forøvrig? Det kan se slik ut.

Godt arrangert

Asker Schakklubb kom i alt vesentlig meget godt fra arrangementet, og de minus-sidene som Norsk Sjakkblad trekker frem, synes vi er mindre vesentlige. Skulle vi selv anføre noe i negativ retning, måtte det være at det ble lovlig trangt i enkelte klasser – i Eliten, fordi arrangørene åpenbart hadde undervurdert publikumstilstrømningen, i Junior A fordi det simpelthen var for mange spillere på for få kvadratmeter.

Men alt i alt – vel blåst, Asker Schakklubb!

I det følgende gjengir vi noen av våre medlemmers bedrifter i NM, i et noe tilfeldig utvalg. Om noen av OSS-spillerne har ett eller flere gode partier som vi ikke har tatt med, er de hjertelig velkomne med dem, gjerne kommentert, til neste nummer.

Hvit: Jøran Jansson, Asker SK.
Svart: Simen Agdestein, OSS.
(Mester Elite, 7. runde)

To tidligere klubbkamerater møtes! I deres aller grønneste ungdom var styrkeforholdet slik at det var JØRAN som var Simens forbilde (eller GURU), mens det altså var Simen som var læregutt. Dette forholdet har som kjent endret seg endel.

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. Ld2 –

Uvanlig, men ikke dårlig, da det bl.a. har vært spilt av Petrosjan. Men vi har også sett et parti fra 1928 av Tartakower med denne varianten.

4. – d5 5. Da4+ Sc6 6. e3 0-0 7. Sf3 dxc4 8. Lxc4 Ld6 9. 0-0-0?! –

Her er et bevis på at Jøran ikke er noen særlig skvetten type, men det hadde vel vært bedre å rokere kort når man spiller mot mannen med ledertrøya?

9. – Sd7

Her synes vi nemlig at vi kan høre en viss sabelrasling allerede!

10. Ld3 Sb4 11. Lb1 c5 12. Se4? –

Mere i stil med spilleopplegget er vel 12. h4! Hvit overser dessuten svartrekket.

12. – b5!

Et bondeoffer for å tilrive seg initiativet.

13. Da3 Dc7 14. Sxd6 Dxd6

Alternativet 14. – cxd4 er mere morsomt enn godt.

15. Lxb4 cxb4 16. Dd3 f5 17. Dxb5? –

Hvit tar til slutt den bonden han ble tilbudt i det 12. trekket, men nå er det langt dårligere

Erling Kristiansen (t.v.) presset IM Jonathan Tisdall ganske hårdt i innledningsrunden, men det endte med remis i et tårnsluttspill.
FOTO: Per Svensson, Aftenposten.)

som fortsettelsen viser. Svart vinner en rekke tempi for angrepet.

17. – La6 18. Da5 Tfc8+ 19. Kd2 Tc5 20. Da4 Db3 Tc7!

k (det skjer altså **ikke** for å ndirekte gardert).

at det

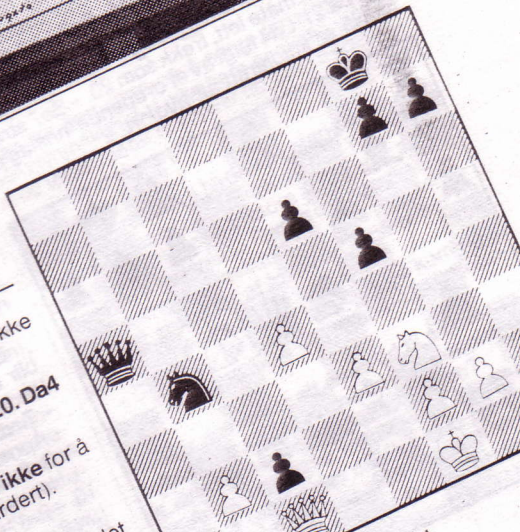

0–1

Klasse Elite

1.	Simen Agdestein, OSS	2628	+14	+03	+04	+07	+02	+06	+05	+08	=09	8.5
2.	Jonathan Tisdall, Brugata	2516	=11	=08	+09	+15	−01	−03	+12	+06	+05	6.0
3.	Rune Djurhuus, Elverum	2345	+10	−01	+13	+12	=07	+02	=06	=05	−04	5.5
4.	Berge Østenstad, Asker	2404	+12	=05	−01	−06	=14	+10	=08	=07	+03	5.0
5.	Jøran Jansson, Asker	2153	+17	=04	−15	+14	+08	+11	−01	=03	−02	5.0
6.	Petter Haugli, Moss	2351	=13	−12	+18	+04	+15	−01	=03	−02	+11	5.0
7.	Roar Elseth, OSS	2303	=16	+13	+17	−01	=03	=08	=11	=04	=10	5.0
8.	Espen Agdestein, OSS	2364	=09	=02	+16	=11	−05	=07	=04	−01	+18	4.5
9.	Ragnar Hoen, OSS	2346	=08	=16	−02	=13	=12	+14	=15	=11	=01	4.5
10.	Bruce Diesen, Asker	2261	−03	=18	+14	+16	−11	−04	+17	+13	=07	4.5
11.	Erling Kristiansen, OSS	2296	=02	=15	=12	=08	+10	−05	=07	=09	−06	4.0
12.	Richard Bjerke, OSS	2302	−04	+06	=11	−03	=09	+15	−02	=18	=17	4.0
13.	Einar Gausel, OSS	2435	=06	−07	−03	=09	−17	+18	+16	−10	−14	4.0
14.	Ole Chr. Moen, OSS	2281	−01	+17	=10	−05	=04	−09	+18	=16	−13	3.5
15.	Atle Grønn, OSS	2132	+18	=11	+05	−02	−06	−12	=09	−17	=16	3.5
16.	Johan Berg, Fyllingsdalen	2189	=07	=09	−08	−10	−18	+17	−13	=14	=15	3.0
17.	Jarl H. Ulrichsen, OSS	2273	−05	−14	−07	=18	+13	−16	−10	+15	=12	3.0
18.	Trond M. Thorgersen, Tempo	2027	−05	=10	−06	=17	+16	−13	−14	=12	−08	2.5

Hvit: Richard Bjerke.
Sort: Atle Grønn.
1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Lc4 Db6 7. Sb3 e6 8. Le3 Dc7 9. f4 Le7 10. 0-0 0-0 11. Ld3 a6 12. Kh1 b5 13. Df3
Så langt er alt teori, men nå skal Grønn prøve egne vinger: **13. – b4?! 14. Se2 Lb7 15. Sg3 Tfd8 16. h3 e5 17. Sf5 Lf8 18. Sd2 d5(?) 19. fxe5 Dxe5 20. exd5 Sxd5?** Sorts stilling var på ingen måte lett, trekk som 20. – Se7 strander på 21. Ld4 fulgt av et drepende innslag på f6. Nå er imidlertid alt avgjort:

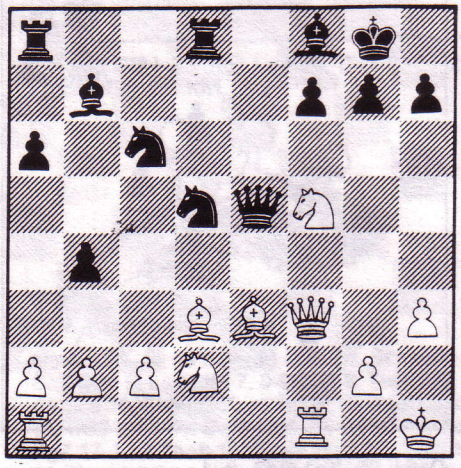

21. Sh6+ | 1–0

Kommentarer: Tormod Fyri.

Hvit: Aleks Semakoff, OSS.
Svart: Hans Inge Kongevold, Moss SK.
(Mesterklassen, 1. runde)
1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Sf3 d6 4. Lc4 Sf6 5. De2 –
Den hvite oppstillingen skal være oppfunnet av Max Euwe, og er solid nok.
5. – Sc6 6. 0-0 e5?!
Bedre er kort rokade. Slik det går i partiet, blir dette nok et eksempel på hva en manglende rokade kan føre til.
7. dxe5 Sxe5?
Åpner spillet for mye. Bedre er 7. – dxe5.
8. Sxe5 dxe5 9. Td1 De7 10. b3 Sh5?
Her var siste mulighet til å rokere, selv om 10. – 0-0?! medfører 11. La3 c5 12. Sc3 Le6 13. Lxe6, og svart må tape Bc5 eller gå med på å få en dobbeltbonde i e-linjen.
11. Sc3 c6
Springeren må nektes adgang til d5.
12. a4 Sf4
Svart forsøker et desperat motangrep, da han skjønner at hvit holder på å få overtaket.
13. Df1! h5 14. La3 Dg5 15. Sb5!! (se diagram)

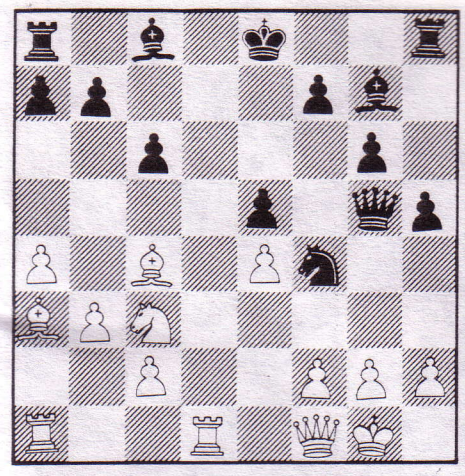

Dette offer må svart ha oversett fullstendig. Hvis nå 15. – cxb5, følger 16. Lxb5+ Ld7 17. Txd7 med dødelig angrep (17. – a6? 18. Te7++ Kd8 (Kf8? 19. Te8++) 19. Td1+ Kc8 20. Dc4+ osv.)

15. – Ld7 16. Sd6+ 1–0

Svart mister dronningen etter 17. Sxf7+.

Et fint parti av Semakoff.

Hvit: Simen Agdestein.
Sort: Rune Djurhuus.

1. Sf3 Sf6 2. g3 g6 3. Lg2 Lg7 4. c4 0-0 5. d4 d6 6. 0-0 Sc6 7. Sc3 a6 8. b3 Tb8 9. e3 e5 10. Lb2 Lg4 11. d5 Se7 12. Dd2 Se8 13. Se1 Dd7 14. a4 a5 15. Sd3 Lh3 16. e4 Hvit har skaffet seg terrengfordel, mens sort må kaste bort tempi på sitt problembarn sortfeltsløperen. **16. – Lxg2 17. Kxg2 h5 18. f4 f6 19. c5!** Den gode stillingen blir bare bedre og bedre, og dette er den raskeste veien til Rom. **19. – Lh6 20. De2 Kh7 21. La3 Sc8?** I en vanskelig stilling bukker Djurhuus bonde, men det har vel liten betydning for utfallet av partiet. **22. cxd6 cxd6 23. fxe5 fxe5 24. Sxe5 De7 25. Sc4** Stillingen har åpnet seg, men sort er helt uten spill. Særlig er det bonden på d6 og løperdiagonalen a3–f8 som setter grå hår. **25. – Txf1 26. Txf1 Lg7 27. Sb5 b6** 27. Le5 måtte prøves, men efter 28. Sxe5 Dxe5 Tf8! står hvit like godt som sort står dårlig! Det truer direkte med Lb2 og bonden på d6 er dødsdømt. **28. e5 Lxe5 29. Sxe5 Dxe5 30. Dxe5 dxe5**

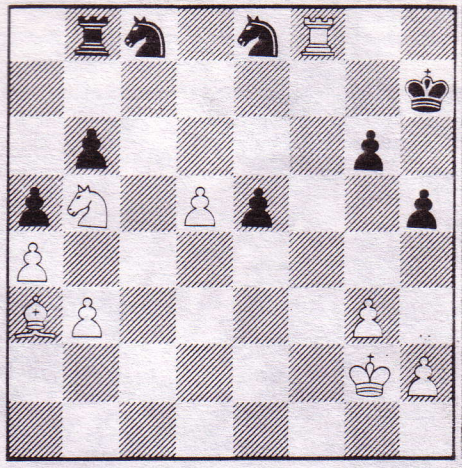

31. Tf8! Med 3 offiserer på 8. raden og et felt for springeren, forsvinner minst en kvalitet pluss noen bønder, så Djurhuus gav opp. Efter partiet uttalte han at han ikke fikk inn et eneste aktivt trekk, for egen regning vil vi legge til at han heller ikke fikk inn et godt.

Kommentarer: A. Grønn.
Hvit: Atle Grønn.
Sort: Jøran Jansson.

1. Sf3 d5 2. c4 Sf6 3. cxd5 Sxd5 4. d4 Lg4?! Jansson spiller efter eget hode, men bedre var 4. – g6 med håp om å kunne komme inn i Grünfeld-Indisk. **5. Se5 Lh5** 5. – Lf5 var å foretrekke. **6. Db3 Sb6** 6. – c6 7. Dxb7 Sb6 8. Sc3 (8. Sxc6? Dd5) Dd6 9. a4!+–

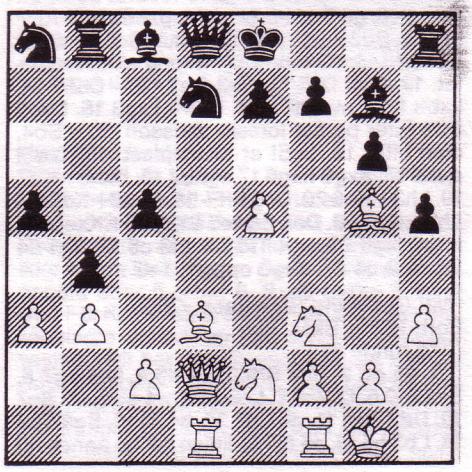

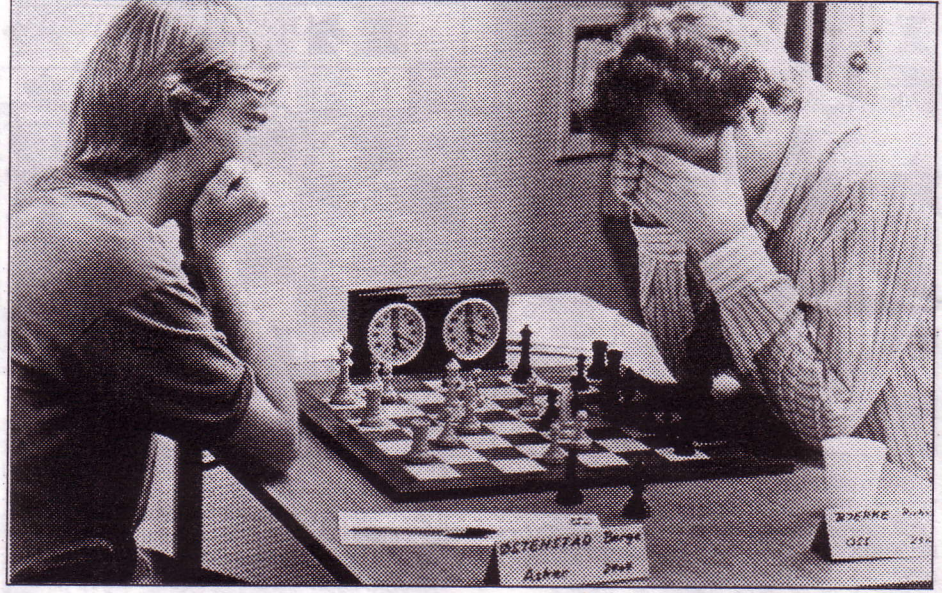

IM Berge Østenstad påførte Richard Bjerke (t.h.) betydelig tankearbeide og tilslutt nederlag i 1. runde. Aftenpostens fotograf Per Svensson innfanget atmosfæren ute i midtspillet.

7. Dh3! Etter dette kølleslaget er hvits stilling nærmest vunnet. Jansson hadde bare sett på 7. Db5+ c6 8. Sxc6 Sxc6 9. Dxh5 Sxd4 med kjempespill for svart **7. – g6** Alternativene er ikke morsomme: 7. – Lg6 8. Sxg6 fxg6 eller 7. – Dxd4 8. Dxh5 g6 9. Dg5 f6 10. Sf3! Db4+ 11. Dd2+– **8. g4 Dxd4 9. f4 e6 10. gxh5 Lb4+** 10. – Lc5 11. Sd3+– **11. Sc3 Sa6** 11. – Sd5 12. Dd3! Dxd3 13. Sxd3 forandrer neppe sluttresultatet. **12. Dd3 Dc5 13. Le3 De7** 13. – Da5? 14. Lxb6 fulgt av Dd7+ **14. 0-0-0 Lxc3 15. Dxc3 Sd5** Etter partiet foreslo Jansson 15. – Sb4, men efter 16. Dc5! er alt håpløst. **16. Txd5! exd5 17. Sxg6 hxg6** 17. – De4 18. Dxh8+ Kd7 19. Lh3+ Kc6 20. Dc3++– **18. Dxh8+ Kd7 19. Lh3+ Kd6 20. De5+ Dxe5 21. fxe5+ Kxe5 22. hxg6 fxg6 23. Lg4 Tf8 24. Lf3 c5 25. Tg1 d4 26. Ld2 c4 27. Txg6** oppgitt **1–0**

Hvit: Gudmund Stenersen, OSS
Sort: Bjarte Skår, Ski.
(Pirc runde 5).

1. d4 g6 2. Sc3 Sf6 3. e4 d6 4. Lc4 Lg7 5. Se2 0-0 6. f3 Sc6 7. Le3 a6 8. a4 e5 9. d5 Se7 10. Dd2 Se8 11. g4 Ld7 12. h4 f6 13. Sg3 Tb8 14. Lb3 b5 15. a5 f5? G-linjen blir nå åpnet, og sort kommer straks på defensiven. Bonden på f3 har mindre betydning. **16. gxf5 gxf5 17. exf5 Sxf5 18. Sxf5 Lxf5 19. 0-0 Kh8 20. Tdg1 b4 21. Se4 Lxe4 22. De3 c5 23. Lh6 Tg8 24. Lxg7+ Txg7 25. Txg7 Kxg7 26. Lc4 Kh8 27. De3 c5 28. dxc6 Dxa5 29. Da7 Tc8** 29. – Da1+ 30. Kd2 Sxe4+ 31. Ke3 Dxh1 32. Dxb8+ Kg7 33. Ld5 hvorpå hvit avgjør enten med c-bonden eller mattmotivet Dg8+ og nådestøtet på g5. **30. Tg1 Dc7 31. Df2! Sxe4**

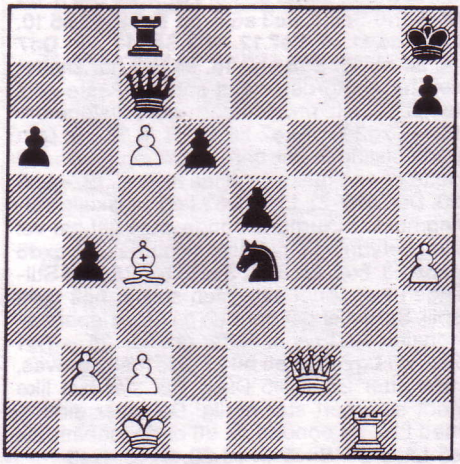

32. Df5!! Gudmunds beste trekk til nå! Vi kan bare stille oss i rekken av gratulanter. **32. – Dxc5 33. Dg4** 33. Df7 er mer presist fordi sort nå har utsettelsen Sg5. **33. – Dc7 34. Dg8+** 1– 0

Hvit: Ragnar Hoen, OSS.
Svart: Simen Agdestein, OSS.
(Mester Elite, 9. runde)

Situasjonen før siste runde var: Simen 8 strake (100% score) og allerede Norgesmester, idet han leder med 2,5 poeng. Hoen har 4 poeng, men vi har en mistanke om at han håpet på å kunne avslutte med å bli den eneste som beseiret mesteren.

For Simen spiller resultatet av partiet ingen rolle; bortsett fra noen ELO-poeng, men muligens drømte han litt om å score 9–0?

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 a6 5. Sc3 Sc6 6. Le3 Sf6 7. Ld3 d6 8. h3 Le7 9. De2 0-0 10. 0-0 e5 11. Sb3 Le6 12. f4 exf4 13. Txf4 Sd7 14. Sd5 Lg5 15. Txf1 Lxd5 16. Lxg5 Dxg5 17. Tf5 De7 18. exd5 Sce5 19. Taf1 g6 20. T54f Tac8 21. c3 Sb6 22. Td4 f5 23. a4 Tfe8 24. a5 Sbd7 25. Tb4 Sf6 26. Sd4 –

Etter en tradisjonell åpningsvariant, og en lang manøvreringsperiode, ser det nesten ut som Hoen bukker bonde d5, men vi får straks se hva han vil.

26. – Sxd5 27. Lxf5 –

Plutselig blir det liv i partiet, og vi mener her å kunne se bevis for hva vi nevnte innledningsvis. Hoen er ute etter å vinne!

27. – gxf5 28. Sxf5 Dg5 29. h4 Dg6 30. Txb7 Tc7 31. dxa6 –

Resten av partiet dreier seg nå om hvorvidt Hoen skal forsere sin bondehær, eller om Simen kan demme opp. Sluttspillet får i alle fall et originalt preg. Er det noen som kan finne en klar gevinstvariant for hvit?

31. – Tf7 32. Txf7 Sxf7 33. Dc4 Sf6 34. Sxd6 Tf8 35. a6 Kh8 36. Sxf7+ Txf7 37. Dc8+ Kg7 38. Dc5 h6 39. Dd4 Tf8 40. a7 Df7 41. Ta1 Ta8 42. b4 Db7 43. Dc5 Se4 44. De3 Sf6 45. Dd4 h5 46. Ta5 De7 47. Ta1 Kh7 48. Df2 Kg7 49. b5 Sg4 50. Dd4+ Kh7 51. Dd3+ Kg7 52. Dd4? Kh7 53. Dd3+ Kg7 54. Dd4+ 1/2–1/2

Kommentarer: Tormod Fyri.

Fotballkampen

Da alt annet gikk godt forsøkte Asker Schakklubb å arrangere en fotballkamp mellom Østlandet og «Resten av Verden». At løperparet er viktig både i sjakk og fotball visste Østlandets lagleder svært godt, og han ga derfor Einar Gausel og Jøran Jansson det ærefulle verv som løperpar. Men akk, de to ble snarere stående som to dobbeltbønder. Gudmund Stenersen markerte seg som den eneste fotballspillende på banen, men hans innsats alene var ikke nok. Derfor ble Simen Agdestein satt inn, og nå skulle det bli andre boller, men Nils Ragnar Grotnes i «Resten av Verdens» mål hadde andre planer, og parerte det ene skuddet efter det andre. Desperat flyttet laglederen Rolf Baastad opp på banen og først nå ble det fart i spillet; med sine fantastiske brasse- og lyskespark scoret han raskt to mål. (Brasiliansk statsborgerskap venter!)

Kampen var ikke helt uten likheter med en profesjonell match; de to dommerne, Tom J. Johanssen og Dag Lauvås, var begge bestukket og oversa de fleste ulovligheter. Videre var det en del fyll, ikke på tribunene slik det pleier å være, men på midtbanen der spillerne samlet seg. Mot slutten skled kampen helt ut og dommerne måtte bruke fløytene (les: megafonen) flittig og reportasjeteamet løp i sikkerhet. Det faktum at «Resten av Verden» vant 4–3 må nok sees som nok en hyggelig gest overfor provinsen.

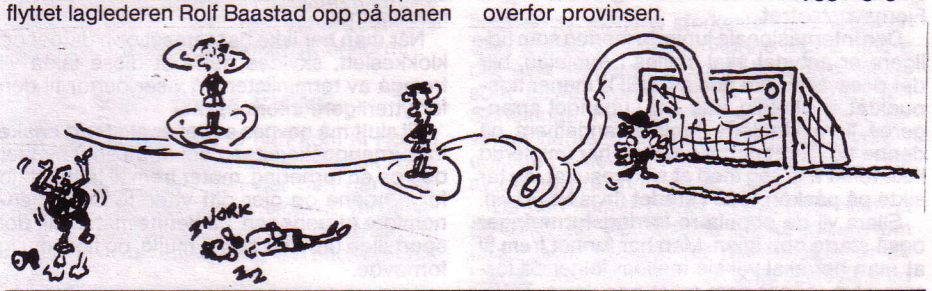

Fra tronstolen:

Føler du medansvar?

Kjære medlem!

Er du interessert i å lese om sjakk i aviser, høre om sjakk i radioen og se sjakkprogram på TV?

Har du tenkt over at **du** er medansvarlig for den svært begrensede plass sjakk har i media?

Felles for aviser, radio og TV er at problemet ikke er mangel på stoff, men å kutte i overfloden. Dermed må det prioriteres.

Samme hvor fantastisk en artikkel om sjakk er skrevet, så er det opp til vaktsjefen (og den redaksjonelle profil) om denne skal prioriteres foran annet aktuelt og interessant stoff.

Om noen representerer et genialt programforslag om sjakk i TV, så er det ikke den forventede kunstnerlige kvalitet på programmet som er årsak til at forslaget blir avslått. Årsaken er at sjakk antas å være et meget smalt program – og å ha en svært begrenset målgruppe.

Det er ikke kvaliteten på det som blir skrevet om sjakk eller mangelen på fantasi i programforslag som er årsaken til denne oppfatningen; men at det er så liten etterspørsel etter og reaksjon på stoff om sjakk, at det antas at under 1% av befolkningen her i landet er interessert.

Hvor mange ganger har **du** ringt eller skrevet til en avis, radio, TV eller Tekst-TV og takket eller uttrykt savn når det gjelder stoff om sjakk?

Dersom hver og en av medlemmene i OSS (og helst alle medlemmer i NSF/NSFU og andre sjakkinteresserte) tok minst en telefon pr. måned, garanterer jeg at mengden sjakkstoff i media vil mer enn fordobles i løpet av kommende år.

Widar Fossum

Litt om våre tilbud

Høstturneringen begynner tirsdag 27/9, og vil for alle klasser bli arrangert på **tirsdager**, som later til å være en god dag for å spille sjakk. Alternativ underholdning er som kjent Fjernsynsteatret . . .

Den internasjonale juniorturnering som tidligere er antydet skal spilles i romjulen, blir det dessverre ikke noe av. NSFU mener tidspunktet er uheldig, idet det i utlandet arrangeres flere etablerte juniorarrangement på denne tid. Turneringskomiteen har imidlertid ikke tenkt å gi seg med et slikt resultat, og tar sikte på **påsken 1989** i stedet (hvis NSFU vil).

Ellers vil de populære **lørdagsturneringer** også starte opp igjen. Man har funnet frem til at man her skal veksle mellom følgende former, som regnes som mest populære, TIDS-HANDICAP-, UTSLAG- og LYNSJAKK. (De andre former som tidligere er prøvet, har vist seg ikke å slå så godt an.). Turneringsledelsen vil her gå på omgang blant hovedstyrets medlemmer.

Når man her ikke har ramset opp datoer og klokkeslett, skyldes dette at disse fakta vil fremgå av terminlisten. Vi viser derfor til den for ytterligere informasjon.

Til slutt må nevnes at det er et **sterkt ønske** fra turneringskomiteen om at du som melder deg på en turnering, møter frem til fastsatt tid for rundene og gjør ditt ytterste for å gjennomføre turneringen. På denne måten blir det sportslige utbyttet størst mulig, og flest mulig fornøyde.

Tragedien for 25 år siden:

Knut Monssen – et menneske man minnes

Av Knut Bøckman

Den 2. august var det 25 år siden Oslo Schakselskaps daværende formann, Knut Monssen, mistet livet under en tragisk ulykke i fjellet. Hans plutselige bortgang innebar et stort tap for norsk sjakkliv og ganske spesielt for vår klubb, der han gjennom mange år hadde nedlagt et stort og oppofrende arbeide.

Vi hadde alle regnet med at han enda i lang tid skulle stå sentralt i OSS' liv og i arbeidet innen norsk sjakk – han var bare i slutten av 40-årene da hans livstråd ble kuttet av.

Minnefondet

Knut Monssens navn er sikkert for de aller fleste av våre medlemmer idag, nesten utelukkende knyttet til det minnefond som bærer hans navn, og som forvaltes av Norges Sjakkforbund. Det var hans bror, kontorsjef Egil Monssen, som kort efter Knut Monssens død ønsket å hedre sin brors minne og reise ham et varig monument i norsk sjakk. Det skjedde gjennom en storstilet gave på 30.000 kroner, basert på Knut Monssens efterlatte midler, og senere supplert med ytterligere donasjoner fra Egil Monssen, som forøvrig avgikk ved døden for kort tid siden. I dag er kapitalen oppe i hele 250.000 kroner.

Ved opprettelsen besluttet donator at fondet skulle forvaltes av et styre der daværende president og visepresident i Forbundet, Arne S. B. Krogdahl og Gerrit Elmenhorst, begge OSS, skulle ha sete sammen med donator selv, Egil Monssen.

Avkastningene av fondet er hvert år senere blitt bevilget, helt eller delvis og efter ansøkninger, til sjakklige formål. Ikke minst har unge, begavede spillere nydt godt av dette, noe som har vært helt i Knut Monssens ånd.

Stor innsats for OSS

Knut Monssen hadde en lang arbeidsdag i Oslo Schakselskap bak seg da han gikk bort. Han kom med i styret allerede før den annen verdenskrig, og satt ganske sammenhengende i klubbens ledelse hele tiden frem til sin død. Han var formann i flere år, han var viseformann, i sin tid sekretær, og han var gjennom mange år vår fremste ekspert på turneringsledelse. Bl.a. var han landets trolig største kapasitet når det gjaldt Monrad-systemets finesser, og han var den som lærte mange av oss andre opp. Under NM i Oslo 1959, som vår klubb arrangerte, sto Knut Monssen og undertegnede sammen som turneringsledere, men Monssen alene tok seg av Monrad-systemet, som kom til anvendelse i nesten samtlige klasser.

I tillegg hadde Monssen fremtredende verv, innbefattet styreverv, i Norges Sjakkforbund, og han sto også sentralt i Norges Postsjakkforbund helt fra stiftelsen like efter krigen. Han var en meget dyktig korrespondansespiller, sterkere enn ved turneringsbrettet, selv om han også der leverte mange fine partier, preget av en avansert og kultivert sjakkforståelse, med særlig sans for posisjonsspillets dybder.

Men samtidig kunne han også glede seg over godt angreps- og kombinasjonsspill, selv om han advarte unge brushoder mot en altfor sterk og dårlig fundert aggressivitet. Karakteristisk er den hilsenen han sendte med vår lagleder, Per Lindblom, under VM for studentlag i Uppsala 1956 («den akademiske olympiade»):

«Hils Bøckman og minn ham om at han ikke på død og liv behøver å sette motstanderen matt med én gang!»

Stillfarende

Denne lille bemerkningen var også betegnende for Knut Monssens lune humor, stillfarende og varsom, som mannen selv. Slik var nemlig Knut Monssen, og det er slik vi husker ham:

En ikke særlig høy, nokså spinkelt bygget mann, stille og beskjeden i sitt vesen, lite glad

i å snakke offentlig, altså stikk motsatt enkelte av oss som skulle bli hans medarbeidere. Til gjengjeld ble hans ord tillagt den største vekt når de kom, og en kritisk bemerkning fra Knut Monssen var noe man la seg på sinne, fordi man visste at den var vel gjennomtenkt. Tilsvarende føltes ros fra ham som den høyeste anerkjennelse.

Fordi han fór så stille frem, var det neppe alle som var klar over hans enorme betydning for Oslo Schakselskap. Aller minst kjente nok våre medlemmer flest til de velgjerninger han utførte i det stille, og ut fra den klare forutsetning at de skulle forbli anonyme. Men idag kan det vel røbes at flere av våre yngste og mest løfterike spillere på 1950- og begynnelsen av 60-tallet ble hjulpet økonomisk fra Knut Monssens private lommebok, spesielt når de skulle representere utenlands.

Knut Monssen var sosialøkonom av utdannelse og forsikringsmann av yrke – ved sin død var han avdelingssjef i assuranseselskapet Norske Folk. Det sier seg selv at hans store innsikt i økonomi- og finansspørsmål også var til uvurderlig nytte for OSS gjennom årene.

Siste minne

I pinsen 1963 var vår klubb borte i Örebro i Sverige og spilte en vennskapsmatch, jeg tror over 25–30 bord, mot Mälardalens Schackförbund, hvor vi forøvrig vant en klar seier. Som klubbformann var Knut Monssen den selvskrevne reiseleder. Under bussturen hjem kom han bort og ba om å få bytte plass med min sidemann, fordi han gjerne ville veksle noen ord med meg. Spørsmålet var om ikke jeg, som på den tiden var klubbens viseformann, kunne overta som formann ved generalforsamlingen et par uker senere.

Jeg fant å måtte svare nei, av private grunner. Monssen var skuffet over ikke å få avlastning, men med vanlig plikttroskap stilte han til gjenvalg på generalforsamlingen og ble selvsagt møtt med ovasjoner.

Bare halvannen måned senere var han altså ikke mer iblant oss. Som man vel kan tenke seg, ble det senere ikke så lett å glemme den lille buss-samtalen jeg hadde hatt med Knut Monssen på hjemveien fra Sverige. Hadde han unngått sin triste skjebne om jeg dengang hadde svart ja til å avløse ham?

Knut Monssen var fysisk ingen sterk mann, og han var bl.a. plaget av sterke migréneanfall, som imidlertid ble kompensert av hans seige vilje til ikke å gi seg over. Kan man frykte

Knut Monssen var formann i Oslo Schakselskap da han omkom under en ferietur på Sognefjellet i august for 25 år siden.

at ulykken som rammet ham, iallfall delvis skyldtes et migréne-angrep, forårsaket av arbeids- og ansvarspress?

Ingen vet det, heller ikke jeg, skjønt jeg må kanskje ha vært det siste menneske som snakket med Knut Monssen i levende live.

Ulykken

Det skjedde kvelden før han omkom. Vi satt nede på Balkeby restaurant i 2. etasje i Bogstadvn. 30 (restauranten er senere nedlagt, dessverre), drakk kaffe og pratet. Monssen var i usedvanlig godt, nærmest sprudlende humør, og han fortalte meg hvordan han gledet seg til fjellturen. Han skulle ta toget oppover Gudbrandsdalen neste morgen, derefter visstnok rutebil, og så skulle han gå over Sognefjell. På toppen hadde han så avtalt å møte sin bror Egil, som var reist vestover tidligere og nå skulle komme ham i møte fra motsatt kant.

Slik skulle det ikke gå. Da Egil Monssen kom til møtestedet oppe på Sognefjell til avtalt tid, så han intet til broren. Han ventet og ventet, men forgjeves.

Som et sjokk kom efterlysningen i radioen dagen efter. Knut Monssen var sporløst borte. Men det hadde vært tåke i fjellet den dagen,

JOHN HELLELAND

Vårt gode medlem John Helleland avgikk ved døden i august, efter at han for få måneder siden ble angrepet av en uhelbredelig sykdom. Tross iherdige og smertefulle forsøk på å slå sykdommen tilbake, måtte han til slutt gi tapt. Han ble 68 år gammel.

John Helleland hadde allerede mange år bak seg som medlem i OSS, da han i 1976 ble bedt om å tre inn i styret. Han ble betrodd vervet som materialforvalter, en oppgave han gikk til med alvor og skjøttet på en samvittighetsfull måte. Da han efter noen år ba om avløsning, inntok han sin naturlige plass i Rådet, der han var medlem til sin dødsdag.

Både i styret og som rådsmedlem utmerket han seg med vel gjennomtenkte og solid funderte synspunkter, preget av den saklige nøkternhet som var karakteristisk for ham. Han var en velviljens mann, uten skarpe kanter, og med en lun humor som ofte kunne bidra til å legge en forsonende demper når andres gemytter kom i kok.

På samme måte vil vi huske ham fra det daglige liv i våre lokaler, der han med sin høyreiste skikkelse, sitt milde temperament og sin store ro og sindighet, var en aktiv og positiv miljøskaper. Han var hva man trygt kan kalle et eksemplarisk medlem.

John Helleland var ansatt ved Norges Statsbaners hovedkontor, og han ble derfor også en av NSB's støttespillere i bedriftsturneringen «Sjakkalliansen». Også i dét miljøet vant han seg mange venner.

Alle vi som lærte John Helleland å kjenne, føler at vi har mistet en god venn og at Oslo Schakselskap har lidt et følbart tap. Hans minne vil leve i blant oss.

K. B.

---

så man fryktet det verste.

Store styrker gikk manngard i terrenget, og fra Oslo kom bl.a. en rekke av Knut Monssens arbeidskolleger fra Norske Folk til Sognefjell for å delta i letingen. Efter noen dager ble han funnet ved foten av et høyt stup. Han hadde åpenbart gått utfor i tåken og blitt drept momentant.

Av de beste

Det falt i min lodd, som fungerende formann i og med hans bortgang, å bringe hilsenen og takken fra Oslo Schakselskap ved Knut Monssens bisettelse. Det er en av de tyngste oppgaver jeg noen gang har hatt.

Knut Monssen ble utnevnt til æresmedlem post mortem på den ekstraordinære generalforsamling kort tid senere. Hans bilde, ytterst karakteristisk i Kolbjørn Juel Sørlies strek, henger på vår vegg, side om side med de andre som Oslo Schakselskap har hedret gjennom tidene. Blant disse er Knut Monssen en av de fremste og beste.

Løsning på kryssord i nr. 2/88

En forsinket bokanmeldelse

I påvente av nyanskaffelser til biblioteket, vil vi denne gangen henlede oppmerksomheten på en serie turneringsbøker utkommet i Sverige i perioden 1949 til 1956.

Det gjelder stormester Gideon Ståhlbergs turneringsbøker fra 3 intersoneturneringer, 2 kandidatturneringer og 2 VM-matcher i tidsrommet 1948 til 1955.

Først noen ord om forfatteren: Ståhlberg er den første stormester født i Norden, og den sterkeste spiller fra denne del av verden i tidsrommet mellom Nimzowitch og Bent Larsen. Og ikke mindre viktig for vårt tema, Ståhlberg var en av de beste sjakkskribenter og kommentatorer i sin tid. Med sine bøker gjorde han moderne sjakk tilgjengelig og kjent for hele Norden.

Den første boken omhandler Intersoneturneringen i Saltsjøbaden i 1948. Derefter følger Kandidatturneringen i Budapest 1950, VM-matchen i Moskva i 1951 mellom Botvinnik og Bronstein (12–12), Intersoneturneringen i Saltsjøbaden i 1952, Kandidatturneringen i Zürich-Neuhausen i 1953 med VM-matchen i Moskva i 1954 mellom Botvinnik og Smyslov (12–12) og til sist Intersoneturneringen i Gøteborg i 1955.

Bøkene omhandler en av de viktigste epokene i sjakkhistorien. Etter den andre verdenskrigen var heller ikke sjakkens verden den samme som før. Så å si alle de store gamle var borte, og en ny generasjon skulle ta over.

Etter Aljekins død i 1946 fikk FIDE hånd om VM-arrangementet, og i turneringen i Haag/Moskva i 1948 skulle en ny mester kåres. De 6 som ble tatt ut hadde alle mer eller mindre markert seg før krigen. Disse var: Euwe, Botvinnik, Keres, Smyslov, Reshevski og Fine. Sistnevnte meldte avbud, og Botvinnik ble den nye mester.

FIDE hadde nå bestemt at VM-tittelen skulle forsvares 3. hvert år, og en ny kandidat skulle i mellomtiden kvalifiseres gjennom intersone- og kandidatturneringer. Det er de første av disse turneringer Ståhlbergs bøker omhandler.

Som verdensmester var Botvinnik temmelig passiv, og han deltok naturligvis ikke i kvalifiseringsturneringene. Det var derimot den nye garde av spillere som vokste frem som skulle komme til å dominere i spillesalongene. Dette er de virkelige «gutta fra 50-åra», og de viktigste navnene må nevnes: Bronstein, Reshevski, Smyslov og Keres er allerede nevnt. Videre fulgte Gligoric, Kotov, Pachman, Boleslavski, Geller, Szabo, Taimanov, Averbach, Petrosjan og Spassky. Av de litt eldre som hevdet seg var Ståhlberg og Najdorf.

Moderne sjakk er for en stor del utviklet av ovennevnte spillere, og det var spesielt sicilianske og indiske systemer som fikk sin utforming i 50-åra.

Som eksempler kan nevnes Bronsteins kvalitetsoffer i Grünfeldindisk i Budapest i 1950 mot Boleslavski (14. d5!) og Gøteborgsvarianten i Siciliansk spilt i Gøteborg i 1955 samtidig på 3 brett av 3 argentinere mot 3 russere. Det skal etter forlydende fortsatt pågå intense analyser av førstnevnte variant i mer enn halve Russland, og sistnevnte ble spilt i årets NM i Asker mellom Tisdall og Simen.

Som en avslutning vil vi vise Bronsteins vinstparti mot Boleslavski i stikkampen etter Budapestturneringen i 1950 om retten til å møte Botvinnik i VM-match, med Ståhlbergs kommentarer (det er kvalitetsofferet i Grünfeldindisk som er ute og går igjen!).

J. K. J.

Första matchpartiet.

	Bronstein	Boleslavski
1.	d2–d4	Sg8–f6
2.	c2–c4	g7–g6
3.	Sb1–c3	d7–d5
4.	c4xd5	Sf6xd5
5.	e2–e4	Sd5xc3
6.	b2xc3	c7–c5
7.	Lf1–c4	Lf8–g7
8.	Sg1–e2	0–0
9.	0–0	c5xd4
10.	c3xd4	Sb8–c6
11.	Lc1–e3	Lc8–g4
12.	f2–f3	Sc6–a5
13.	Lc4–d3	Lg4–e6
14.	d4–d5!	Lg7xa1
15.	Dd1xa1	f7–f6
16.	Le3–h6	Dd8–b6†
17.	Kg1–h1	– –

I Budapest spelade Bronstein mot samma motståndare 17. Sd4, varpå svart genom att

frivilligt återge kvalitén fick goda motchanser.

Ställning efter 17. Kg1–h1.

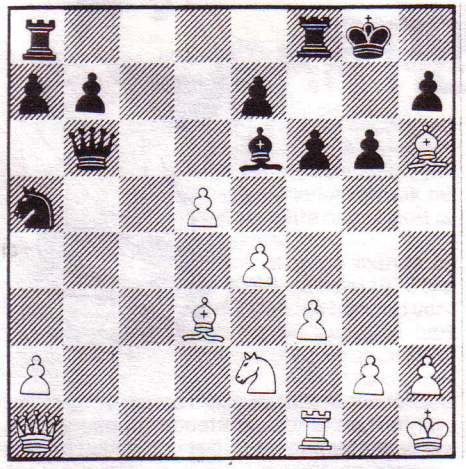

17. – – **Tf8–d8?**

Därmed störtar sig svart i en virvel av förvecklingar, som bringar honom i överhängande livsfara. Det bästa försvaret var att genom 17. –, Ld7! återge kvalitén.

18. **Tf1–b1** – –

Inledningen till en skarpt beräknad kombinationsvändning.

18. – – **Db6–c5!**

Det relativt bästa, ty på 18. –, Df2 är 19. Dc3, Lh3. 20. Sf4 avgörande, och på 18. –, Dd6 följer 19. Dc3, b6. 20. Lf4, Dd7 (20. –, Dc5. 21. Dxc5, bxc5. 22. Lc7). 21. Lb5, enligt Bronsteins egna kommentarer.

19. **Lh6–d2!!** – –

Ett starkt återtåg. På 19. –, Ld7 anger Bronstein den vackra varianten 20. Lb4, De3. 21. Td1, La4. 22. Lxa5, Lxd1. 23. Dxd1, med fördel för vit.

19. – – **b7–b6**
20. **Ld2–b4** **Dc5–c7**

På 20. –, De3 avgör 21. Lxe7, Dxd3. 22. Sf4.

21. **Tb1–c1** **Dc7–b7**

Även efter 21. –, Dd7. 22. Sd4, Lf7. 23. Lb5, Db7. 24. Sc6 är svarts läge kritiskt.

~~Da1–b1~~!

Ställning efter 22. Da1–b1.

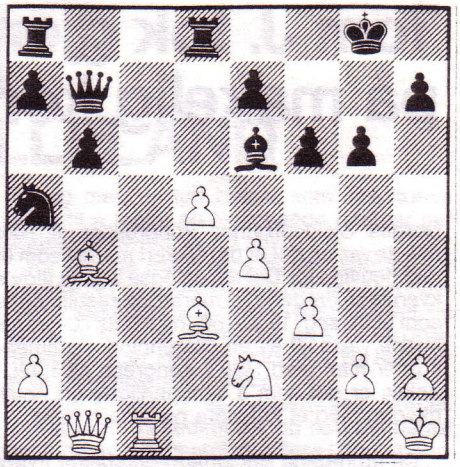

22. – – **Ta8–b8**

Leder till snabb förlust, men även efter 22. – Lc8. 23. Sf4! är svarts situation förtvivlad, ty vit hotar med framstöten e5, åtföljd av offer på g6 (23. –, Db8. 24. Lxe7).

23. **d5xe6** **Sa5–c6**
24. **Lb4–c3** **Sc6–e5**
25. **Ld3–b5!** **Tb8–c8**
26. **Lc3xe5** **Tc8xc1†**
27. **Db1xc1** **f6xe5**
28. **Lb5–d7** **Db7–a6**
29. **Se2–g3** **Da6xa2**
30. **h2–h4** **Td8–f8**
31. **Dc1–g5** **Tf8–f6**
32. **Dg5xf6** **Uppgivet.**

Under en sjakkturnering hadde to smarte sjakkspillere sluppet opp for mat-penger. Allikevel gikk de inn på en restaurant og bestilte en storslagen middag.

Etter en stund ropte plutselig den ene av dem på hovmesteren:

– Hva skal dette bety? – Det er en flue i suppen min!?

– Åh, beklager så meget, sa den bestyrtede hovmesteren, – er det i orden hvis vi sier at dere herrer får hele måltidet på husets regning?

Det var helt i orden for dem, og de spiste en nydelig middag helt gratis.

Senere, da de passerte en ny restaurant, sa den ene til den andre:

– Du, har du lyst på dessert?

Jeg har en flue igjen...

Tom J. tok gjenvalg på makelig kongress

Norges Sjakkforbunds kongresser er ikke hva de var, og det er det sikkert mange som er takknemlige for. Det må da også sies at tildels kverulant-pregede maratonforestillingene som tildro seg i 1950-, 60- og tildels 70-årene, kunne være litt av en påkjenning. Sammenligner man med NSF's kongress nå i juli, i Asker, er det som å sammenligne en polsk riksdag med et julemøte på Alders Hvile.

De utpregede saklighets-eskapister iblant oss vil vel mene at dette utelukkende er en utvikling til det bedre. Langt på vei skal vi være enig. Men på den annen side: Kan den mer avdempede, for ikke å si kjedsommelige tonen som nå preger kongressene, også være et tegn på at entusiasmen og engasjementet ikke er fullt så brennende idag som det var hos de verste/beste ildsjelene i tidligere år?

Dette får hver enkelt som kjenner norsk sjakk i fortid og nåtid, tenke over, hver for seg. Personlig er vi ikke helt overbevist om at kortvarige og tannløse kongresser er noe ideal. Det **kan** også være et tegn på giddeløshet og manglende interesse.

Det var få tidsspørsmål på årets kongress. Valgene gikk som de skulle, efter at vår avholdte Tom J. Johanssen tilslutt ombestemte seg og tok gjenvalg som president allikevel. Det var da også det eneste riktige – særlig på bakgrunn av at Forbundet kan feire sitt 75-års-jubileum i 1989 (stiftet sommeren 1914, under medvirkning ikke minst av Christiania Schakselskab, altså OSS). Han later til å ha fått med seg et bra styre, der bl.a. Per H. Wibe fra OSS sitter.

Vår kjære formann, Widar Fossum, gjorde hva han kunne for å få liv i kongressen gjennom sitt interessante forslag om at man, som i fotball, skal gå over til å gi 3 poeng for seier i turneringspartier. Forslaget avfødet en tankevekkende debatt, men man kom til at betenkelighetene var større enn fordelene, og forslaget ble ikke vedtatt, noe Fossum tok med stor fatning.

For vår klubb var ellers særlig tanken om å innføre en landsomfattende toppserie i lag-NM, av stor interesse. Det ble trukket frem argumenter både for og imot, men det endte med at man mente saken var for lite utredet til at et vedtak burde fattes nå. Det ble besluttet å ekspedere saken tilbake til Sentralstyret og be det om å innhente uttalelser fra Reglementsutvalget, kretser og klubber, med sikte på å få gjennomført en slik landsomfattende serie fra sesongen 1989/90. Vi formoder at skaen må opp til ny behandling, eller iallfall refereres, på neste års kongress, og så får det vise seg om den i seg selv konstruktive reformen lar seg realisere om ett år. Sant å si har vi våre tvil.

Kongressen ble rutinert ledet av dirigent Widar Fossum/Rolf Kvassheim, to myndige herrer med sans også for det humørfylte i tilværelsen.

K. B.

Nye medlemmer:

Philmar Middelthon
Johan Wilhelm Eide Pettersen
Svein Åge Johansen
Helge Stornes
Øivind Wibe
Ragnar Egil Jansen
Øystein Dahle
Jean Bigras
Hans Olav Lahlum
Odd Vidar Bakkejord

Hva var det nå som skjedde på NSFUs årsmøte?

Omtrent på slaget ble årsmøtet lovlig satt, og man fikk avholdt det første LYKKELIGE valg; nemlig å velge TOM J. JOHANSSEN til ordstyrer. Han la straks inn 4. gir, og farten på årsmøtet ble upåklagelig; postene gikk virkelig radig unna. (Forslag: La Tom ha «klippekort» som møteleder heretter!) Den seigpining av delegater som foregikk i riktig gamle dager (omtrent 1978), er forbi, både kongress og NSFU-møter tar nå sjelden mere enn 5–6 timer, mot tidligere: 10–12.

Først fremkalte man ALLE oss som var innehavere av NSFUs hederstegn i gull – man hadde nemlig latt utarbeide et flunkende nytt HEDERSDIPLOM, som ble overrakt alle dem som gjennom tidene (de siste 10 år) er tildelt nevnte gullmerke. Det skal opplyses at vi er i alt 11 «gullgutter», det eneste kvinnelige innslag er i øyeblikket ustoppelige Anna Elisabeth Westerlund.

Dette første hederskronte dusin ble utvidet med enda et par dusin – nemlig lokallagsledere og andre som har gjort seg fortjent til å få overrakt hedersdiplom; for disse blinker ennå gullmerket i det fjerne – så bare stå på!

Så overraktes NFSUs gullmerke også til ØYSTEIN BREKKE, som har trukket seg mer eller mindre tilbake til sin hjemby, GJØVIK – med på lasset følger hans kone, SOLVEIG (datter av Erling Fløtten) og deres purunge datter JORUNN. Skjønt helt tilbake – Øystein er allerede valgt til kretsformann i Hedmark og Oppland NSFU-krets. Men anledningen til overrekkelsen var jo svært passende – han har i mange år vært en tro tjener for både NSFU og NSF, og fikk (selvsagt) også et gullmerke fra sistnevnte dagen før. Hva han skal dekoreres med ved neste korsvei vites ikke – man blir vel nødt til å finne på et eller annet med PLATINA eller lignende?

Fullmaktskomiteen meddelte så at det var 30 stemmeberettigede tilstede (ikke verst, men heller ikke best.).

Lederen, Dag Lauvås, påpekte at MEDLEMSREGISTRERINGEN i år går altfor tregt, og maste litt om dette. Som kjent «lever» NSFU av sitt medlemstall; den statsstøtte man mottar er GANSKE avhengig av hvor mange medlemmer man får meldt inn.

Årsberetning og regnskap ble vedtatt nærmest «uten videre»!

Lauvås svarte på Toms spørsmål angående utgiftene til utenlandsrepresentasjon at alle innbydelser ble vurdert meget nøye, og det ble av og til operert med «egenandeler» for å få denne utgift ned, spesielt når det gjaldt turneringer NSFU egentlig ikke la så stor vekt på å delta i.

Budsjett og forhøyelse av medlemskontingenten til kr. 2,– pr. medlem ble også vedtatt nærmest uten debatt! Her ble opplyst at man går inn for verving av flere STØTTEMEDLEMMER, «alle» kan melde seg her mot å betale kr. 50,– til kassen.

Etter at man så hadde vedtatt regler for NSFUs reisefordelingsfond (dannes av overskuddet fra jubileumslotteriet), var det klart for VALG, som nesten gikk like glatt, bortsett fra at det ble en del debatt angående hvem som skulle besette den ene varamannposten.

Dag Lauvås fortsetter som leder i ett år til (tross trusler om det motsatte), og undertegnede ble IKKE kastet, men fortsetter også i styret – dog ikke som kasserer. Derimot ble Sverre Johnsen kastet ut (av styret – frivillig).

TE-EFF.

Paddehatter i Asker

Foran årets Landsturnering i Asker formelig haglet det med lovord: ny deltagerrekord i kjempe-NM, og alt det vanlige tullet. Åpningsseremonien var også av de helt store. Det ble holdt kraftfulle (om enn noe langstrakte) taler i et nydelig vær, og til slutt ble alle ønsket hell og lykke. Lykkeønskningene viste seg å være på sin plass, for allerede i 2. runde hadde vår gamle gud Tor, virkelig kommet i siget, og nå var det ikke lovordene som haglet . . . Vel, visse dyr trivdes svært så godt i det fuktige været, og snart kom surpaddene frem, den ene surere enn den andre. Spillet i Asker skal efter sigende ha vært dårligere enn på mange år (50-tallet?), og surpaddene dukket da opp, ja, nettopp som paddehatter.

Normalt er jo disse surpaddene for sjakkspillere å regne, men de hadde altså opplevd noe helt spesielt, nemlig det at bare **en** kan vinne i sjakk! Kanskje ingen grunn til å henge med hodet, men det er bittert når man gir motstanderen ekstra hjelp med mattføringen. Allikevel, surpadde bør man ikke bli før «skjønnhetsfeilene» står på trykk i OSS imellom.

Turneringens første, og kanskje største, hengehode var hvitspilleren i denne stillingen:

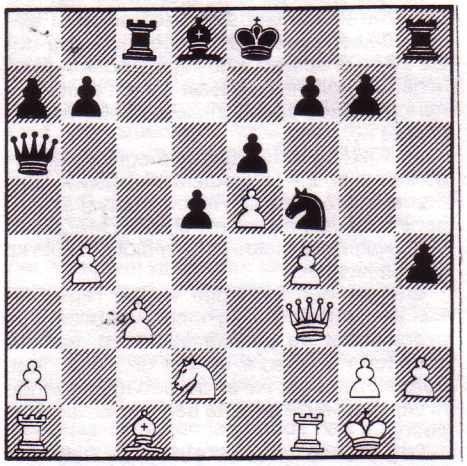

Han trakk nemlig **1. Sb3!** Sort syntes dette var en usedvanlig god ide, for han innkasserer minst en bonde og står svært så godt.

1. – Lb6+ 2. Kh1!! Hvit vil ikke gi fra seg noen bonde. Sortspilleren hadde tydelige vanskeligheter med å holde latteren tilbake da han efter fem sekunders tankegang utførte **2. – Sg3+** 0–1

En av redaksjonens utsendte kom over følgende som lå henslengt i en papirkurv i lobby'n:

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7 5. Sf3 Sbd7 6. e3 c6 7. Le2 0-0 8. 0-0 9. Lxc4 b5 10. Ld3 a6 11. Dc2 h6 12. Lf4 c5 13. dxc5 Sxc5 14. Tfd1 Db6 15. a3 Lb7 16. b4 17. Txd3 Tac8 18. Db3 Sd5 19. Sxd5 Lxd5 20. Db2 Lxf3 21. gxf3 Lf6 22. Le5 Lxe5 23. Dxe5 Tc4 24. Tad1 Dc6 25. e4 Tc1 26. Df4 Txd1+ 27. Txd1 Dc3 28. De3 Df6 29. Kg2 Tc8 30. Tc1 Tc4

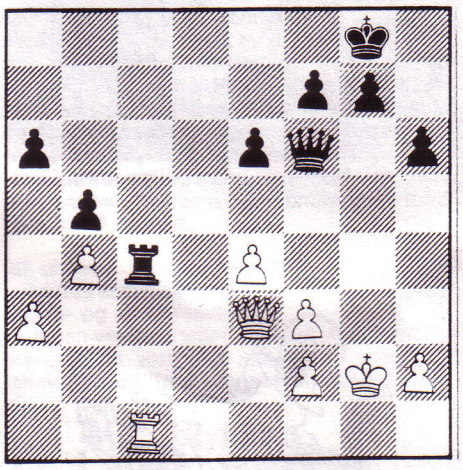

Til nå kan så mangt sies om partiet, men efter **31. f4** er det bare å finne frem de negative superlativene.

31. – Dg6+ 32. Kf3 f5 33. exf5 exf5 34. h3 Dc6+ 0–1

H. W.

Til minne om Daan de Lange

Av Erling Kristiansen

Daan de Lange gikk bort den 29. mai i år efter et kort sykeleie. En del av oss, venner av ham i OSS, opplevet ham senest i turneringen «Arnold Cup» på Gausdal høyfjellshotell i tiden 30. april–7. mai.

Han spilte her en av sine beste turneringer i de senere år. De Langes gevinstparti mot den ungarske IM Lengyel gikk like efter sin seiersgang gjennom sjakkpressen. Partiet, som var fylt med ungdommelig pågangsmot og fantasi, var et av de beste i turneringen. Det var derfor med overraskelse vi mottok det sorgens budskap om hans bortgang. Sorgen er likevel iblandet en vemods glede om å ha kjent et rikt utrustet, og gledespredende menneske som de Lange.

På vegne av Norges Sjakkforbund sa Knut Bøckman noen ord ved de Langes bare. Bøckman kom imidlertid også inn på det spesielle forhold de Lange hadde til OSS, hvor han mange år var bimedlem og fikk mange venner.

Daan de Lange, norgesmester 1960, var bimedlem i OSS samtidig som han var hovedmedlem av Hamar Schakselskap på 1960-tallet. Han spilte bl.a. på vårt vinnerlag under Østersjø-turneringen i Travemünde i 1966.

Mesterstatus

Daan Jacobus S. de Lange var født 4. august 1915 i Holland. Efter i en periode å ha forsøkt seg på det medisinske studium, ofret han seg for musikken hvor han efterhvert oppnådde betydelige ferdigheter som jazz-pianist. Som sjakkspiller oppnådde han mesterstatus i Holland allerede før krigen.

I de år som normalt vil vært hans beste utviklingsår, fik han et avbrekk i sin internasjonale sjakk-karriere i krigstiden. Holland ble som kjent okkupert av Hitler-Tyskland sommeren 1940. De Lange flyktet over til England hvor han lot seg innrullere i den amerikanske hær som musiker i 1942. Han vendte således tilbake efter krigen i amerikansk uniform.

Vant over Euwe

I årene efter krigen og til han kom til Norge først på 50-tallet, deltok han sporadisk i hollandske turneringer, som det den gang var mange av. Dr. Max Euwe erobret verdensmesterskapet fra Aljechin i 1935, dette førte til en voldsom oppblomstring av nederlandsk sjakkliv.

I årene like efter krigen var derfor Nederland en av verdens sterkeste sjakknasjoner. Selv om de Lange ikke kunne sies å tilhøre det aller sterkeste skikt av hollandsk sjakk, som Euwe, Donner, Prins, dr. Kramer, van Scheltinga, Henneberke og Barendregt, ervervet han seg likevel en betydelig styrke. I enkelte partier har han også slått nesten alle av de nevnte, innbefattet Euwe.

Da han kom til Norge (Stavanger) midt på 50-tallet, var det derfor få norske spillere (om noen) som egentlig var noen match for de Lange. Med grunnlag i en solid spillestil med sikker posisjonsoppfatning (Capablanca var

hans idol), knuste han i matcher norgesmesteren av 1954, Einar Haave og Sverre Halvorsen (nr. 2 i NM-58, foran Barda).

Norgesmester 1960

Fordi de Lange ikke var norsk statsborger kunne han imidlertid ikke får spille om Norgesmestertittelen. Først i 1960 oppnådde han dette, i det kongressen dispenserte fra de strenge reglene noen få uker før han oppnådde norsk statsborgerskap.

De Lange vant da også NM i 1960 i Fredrikstad mer overlegent enn noen før og efter har gjort, inntil Simen Agdestein «overtraff» ham i årets NM. I sin tale ved banketten innrømmet da også en av hans rivaler, Per Ofstad, at «det var klasseforskjell mellom de Lange og alle oss andre». I all rettferdighet må det likevel legges til at den sterkeste «norske statsborger» på den tid, Svein Johannessen, ikke deltok i Fredrikstad.

I NM i Sandefjord i 1961 stilte de Lange som favoritt, men mislyktes helt. Heller ikke i senere år, bortsett fra i 1965 i Mosjøen og i Bergen i 1967, nådde de Lange opp i det øverste premieskikt i NM. Dette kan synes merkelig, for de Lange var efter min mening en av Norges sterkeste spillere gjennom alle tider. Han hadde gode teoretiske kunnskaper og i sin beste tid en sikker posisjonsvurdering, men også mange av de praktiske ferdigheter som kan skape de store spillere. En forklaring er selvsagt at han efterhvert ble eldre og kanskje mistet noen av sine ambisjoner. Han var allerede 45 år da han ble norgesmester. Dertil kom at han i 1963 ble plaget av sykdom.

Skjerpet nivå

Samtidig skjedde det en betydelig styrkelse av nivået gjennom de nye, unge spillere som fulgte i kjølvannet av Svein Johannessen. Per Ofstad, som ble norgesmester i 1961, debuterte riktignok i Eliten alt i 1957. Men senere kom spillere som Ragnar Hoen, Arne Vinje (Gulbrandsen), Arne Zwaig, Eivind Poulsson, Paul Svedenborg og i all beskjedenhet undertegnede.

Senere igjen Terje Wibe (juniormester i 1965), og så Leif Øgaard og Knut Helmers. Det var disse som dominerte norsk sjakkliv frem til 1975, da Daan de Lange fylte 60 år.

De Lange var likevel kvalifisert for å delta på norske olympialag. Han deltok i Leipzig 1960, Varna 1962, Havanna 1966, Lugano 1968 og Siegen 1970. I slike turneringer, hvor han kunne stå over runder og få tid til å konsentrere seg, var han en farlig motstander. Han er en av de få norske deltagere som er representert i olympiabøkene med fine gevinstpartier.

Gjennom 50 år

De Lange hadde en sjakk-karriere på mer enn 50 år. Han har spilt utallige gode partier.

Jeg har valgt et parti fra hans periode i Holland, seieren over den regjerende mester for Sveits, Tordion, videre et parti av norgesmesteren i 1960 mot den ikke ukjente Knut Bøckman, samt et av de friskeste partiene fra sjakkolympiaden i Havanna 1966, mot den kjente danske mester Sejer Holm Petersen.

Hvit: **Daan de Lange.**
Sort: **S. Tordion.**
Kommentarer ved dr. Max Euwe.
1. d4 d5 2. c4 dxc4 3. Sf3 a6 4. e3 Sf6 5. Lxc4 e6 6. 0-0 c5 7. a4 Hindrer sort i å spille b5, men svekker b4. Hva veier mest? Teorien vet det foreløpig ikke. **7. – Sc6 8. Sc3 b6** Tvilsomt i forbindelse med oppmarsjen d5 som følger. I betraktning kom 8. – Le7. **9. De2 Lb7 10. Td1 Dc7 11. d5!** Åpner spillet til gunst for den part som er best utviklet, i dette tilfelle hvit! **11. – exd5 12. Lxd5 Sc4** Som følge av at han ligger efter i utvikling må sort snarest mulig se til å rokere. **13. e4 Td8** Den samme «fordervelige» taktikk. **14. Lg5 Le7 15. Lxb7 Txd1+** (– Dxb7? 16. Txd8+ Lxd8 17. e5! E. K.) **16. Txd1 Dxb7 17. e5!** Nå er sjansen til rokade forsvunnet for godt **17. – Sb5** 17. – Sg4 18. Lxe7 Dxe7? 19. De4! hjelper enda mindre og efter 17. – Sg8 kommer springeren helt på avveie (Dette var vel likevel det minste onde? E. K.) **18. Lxe7 Kxe7** Tvunget, for 18. – Dxe7 blir besvart med 19. De4! som truer såvel Da8+ som g4 med offisersgevinst. **19. De3** Truer på nytt offisersgevinst med g4 (eller Dg5+, E. K.) **19. – g6 20. Dg5+ Kf8 21. e6** «Killeren» **21. – h6** Svart kan ikke stå på e6 på grunn av 22. Dd8+ samt 23. De5+ (eller også 22. Dd8+ og 23. Td7+ E. K.) **22. De5 f6 23. Dd6+ Kg7 24. g4** Nå går den uheldige springeren likevel dukken. (En «morsom» variant hadde vært 24. Dd7+ Dxd7 25. Txd7 Kg8 26. Td8+ Kh7 27. e7 Sg7 28. Se4! Se8 29. Txe8! og vinner) **Sort ga opp.**

Hvit: **Sejer Holm Petersen.**
Sort: **Daan de Lange.**
Kommentarer ved Isaac Bolevlavskij.
1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 Le7 4. Sf3 Sf6 5. cxd5 exd5 6. Lg5 c6 7. 7. Dc2 Hvit hindrer sorts Lf5,

men etter 7. – g6 var dette likevel ikke til å forhindre. Sort velger en annen plan som heller ikke er dårlig. Denne plan innebærer at han gir avkall på avbytte av hvitfeltløperne. **7. – Sa6 8. a3** Praktisk sett tvunget. Hvis 8. e3 Sb4 9. Db1 g6 og truselen Lf5 er ubehagelig for hvit. Etter 9. Dd2 Lf5 10. Tc1 er 10. – Se4 mulig, og sort står godt. **8. – Sc7 9. e3 Se6 10. Lh4 0-0 11. Ld3 g6** (! E. K. gjennom sin erfaring fra postsjakk var de Lange en teoristisk og velskolert herre. Sorts manøver stammer visstnok opprinnelig fra Gideon Ståhlberg.) **12. 0-0 Sg7** (Poenget! Feltet f5 kontrolleres E.K.) **13. b4 a6 14. Lxf6** Dette avbytte avleder sorts løper fra diagonalen f8–a3 og vinner tid til bondefremmarsjen på dronningfløyen. **14. – Lxf6 15. a4 Lg4** Etter 15. – Lf5 var sort dømt til passivt forsvar. Sort vil møte oppmarsjen på dronningfløyen med et kongeangrep. **16. Sd2 Tc8 17. Sb3** En liten unøyaktighet. Springeren burde stått rede til forsvar av kongefløyen. Hvit må skynde seg med sin oppmarsj på dronningfløyen og skulle forberedt dette med 17. Db3 straks. 17. b5 var ikke godt p.g. av 17. – axb5 18. axb5 c5. **17. – Tc7 18. Dd2** Straks b5 mulig. Sort kunne ikke utnytte bindingen i c-linjen etter 18. – cxb5 19. axb5 Dc8 20. Tfe1 fordi springeren på c3 ikke kan angripe flere ganger. **18. – Le7 19. Sa2** Et dårlig trekk. Hvorfor ikke straks 19. Sc5? (Svar av E. K.: Fordi de Lange temmelig sikkert ville spilt 19. – a5! f.eks. 20. bxa5 Lxc5 21. dxc5 De7, og hvit har tilsynelatende problemer med bøndene.) **19. – Ld6 20. Sc5 Dh4 21. g3** Hvit skulle spilt 21. f4. Det er forståelig at han ikke ville svekke bønder på c3. Senere må han gjøre dette under ugunstigere omstendigheter. **21. – Dh5 22. Sc1** Igjen et uheldig trekk. Springeren faller senere med sjakk på dette felt. Idéen med å bytte hvitfeltløperne med Le2 er fullstendig riktig. Med denne hensikt skulle Sc3 vært spilt. **22. – Se6 23. Le2** Også nå skulle skjedd 23. f4 for ikke å la den sorte springeren komme til g5. **23. – Sg5 24. Lxg4 Dxg4 25. De2 Sf3+ 26. Kg2** Selvsagt ikke 26. Kh1 Dh5 27. h4 Dg4 osv. (Her nevner ikke den gode stormester hva som ville fulgt etter 27. Kg2! Offeret 27. – Dxh2+ synes ikke korrekt. Derfor anser jeg hans trekk 26. – Dh5 som en feil. Bedre ville vært Te7, Te8, g5 eller h5 med mange angrepsmuligheter. I lengden tåler ikke hvit at sort springer få stå uhindret på f3. E. K.) **26. – Sh4+ 27. Kg1 Dh3 28. f3 Sf5** De sorte offiserer inntar sterke stillinger og punktene e3 og d4 er vanskelige å forsvare. Trykket mot e3 forbundet med kongeangrep gir sort avgjørende fordel. **29. Td1 Te8 30. Ta3 Tce7 31. T1d3 h5 32. a5 Kh7** De hvite offiserer står passivt. Sort kan i ro og mak forberede den kombinasjonen som følger. **33. Df2 h4 34. g4**

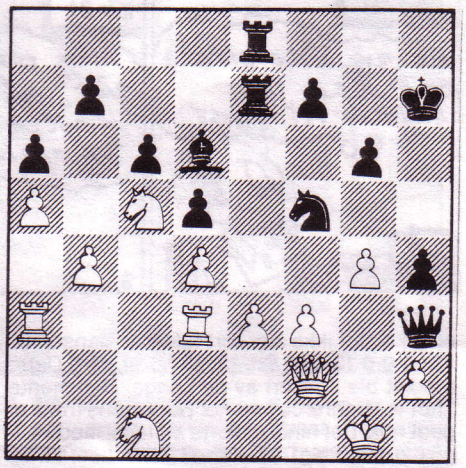

Sxe3! Et strålende offer som snart avgjør partiet. **35. Txe3 Txe3 36. Txe3 Txe3 37. Dxe3 Dxh2+ 38. Kf1 Lf4** Sammenlign kommentarer til hvits 22. trekk. Hvit taper p.g. av den sørgelige springeren på c1. Her forstår man også sorts stille trekk 32. – Kh7. Hvits dame kan ikke trenge inn på e8 med sjakk! Hvit setter sine forhåpninger til en evig sjakk, men de to sorte offiserer utfolder sammen med fribonden på h4 en veldig aktivitet. **39. De7 Dh1+ 40. Kf2** Hvis 40. Ke2 Dg2+ 41. Ke1 Dd2+ **40. – Lg3+ 41. Ke3** Den hvite kongen må løpe inn i sjakken. Etter 41. Ke2 De1+ går dronningen tapt. **41. – Dxc1+ 42. Kd3 Dd1+ 43. Kc3 Dxf3+** Dronningen slår bonden med sjakk og dekker samtidig f7. Kampen er slutt. **44. Kc2 Df2+ 45. Kb3 Df3+** Hvit ga opp.

Hvit: **Knut Bøckman.**
Sort: **Daan de Lange.** (NM 1960)
Kommentarer ved Erling Kristiansen.

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. Lxc6 dxc6 5. Sc3 Lc5? Denne variant er etter min mening ikke så bra for sort som de varianter som kan oppstå etter 5. – f6! **6. Sxe5 Lxf2+ 7. Kxf2 Dd4+ 8. Ke1 Dxe5 9. d4 De7 10. Df3 Le6** Hvits «ødelagte» rokade gir ikke sort nok kompensasjon. Hvit har nemlig oppnådd det såkalte «idealsentrum» (Tarrasch). I tillegg har han nærmest også en merbonde i tilfelle sluttspill p.g. av sorts dobbeltbonde. Hvit står således et lite hakk bedre, men må selvsagt spille

Jacques Mattson

nøyaktig for ikke å gi sort taktiske sjanser. **11. Kf2 0-0-0 12. Le3 Sf6 13. h3 h6 14. Thf1** Dette trekket ble kritisert av de Lange. Han mente The1 var bedre. Jeg mener Bøckmans trekk er godt nok. Det hindrer sorts motspill med 14. – g5 p.g. av 15. Kg1. **14. – The8** (Truer Lc4) **15. b3 c5?!** Dette bondeoffer (posisjonsoffer!!) er fint uttenkt av de Lange. Det er vel også motivert av at alternativet 15. – Ld7 16. e5 Sd5! 17. Sxd5 cxd5 18. Kg1! Le6 gir hvit bedre muligheter til å angripe sorts rokadestilling, enn omvendt **16. dxc5?** Her er det efter min mening at Bøckman gjør sin første påviselige feil i partiet. Han kunne beholdt sin lille fordel med 16. d5! Ld7 17. Tae1! Sxe4+ 18. Sxe4 Dxe4 19. Dxe4 Txe4 20. Lxc5 **16. – Ld7 17. Kg1 De5!** Selvsagt kunne sort også slå på e4, men posisjonen betyr mer. **18. Lf2 Lc6 19. Df5+ Dxf5 20. exf5 Td2** Hvit har merbonde og har oppnådd dronningbytte, men sort har mer enn nok spill for bonden. **21. Tac1 Te5 22. Sb1 Td7 23. g4?** En alvorlig svekkelse av kongestillingen. De Lange foreslo det bedre 23. Lg3! Txc5 (– Te2 24. Tf2) 24. c4 med remissjanser for hvit. Etter min mening skulle dette ikke blitt lett for Bøckman efter 24. – Se4! 25. Lh2 (Truselen er 26. b4!) 25. – a5 26. a3 Sd2! **23. – h5** Logisk **24. Lh4** Hva ellers? Stillingen er tapt. **24. – hxg4 25. Tce1** 25. Lxf6 gxf6 26. hxg4 Te4 er også håpløst. **25. – Txe1 26. Txe1 gxh3 27. Lxf6 gxf6 28. Te8+ Td8 29. Txd8 Kxd8 30. Kh2** (Eller 30. Sc3 Ld7 og vinner) **Le4! 31. Kxh3 Lxf5+ 32. Kg3 Lxc2 33. Sc3 Kd7 34. Sd5 Lb1 35. Sc3 Lg6 36. Kf4 Ke6 37. b4 Ld3 38. Ke3 Lc2 39. Kd4 c6 40. Se2 Kf5 41. Sg3+ Kg4 42. Sf1 Lb1 43. Se3+ Kg5 44. a4 La2 45. Sd1 f5 46. Ke5 f4 47. Sf3 f3 48. Kd6 Lb3! 49. a5 Kf4 50. Kc7 Lc4 51. Kxb7 Lb5,** og hvit ga opp.

Hva vet DU om sjakk?

1) Hvem har rekorden i antall NM-titler (for seniorer), og hvor mange ganger ble han norgesmester?
2) Bare én av våre norskfødte IN'er vant tittelen IM (Internasjonal Mester) før han var blitt verdensmester. Hvem?
3) Hvem sa: «Til Dem, hr. Lasker, har jeg bare to ord å si: Sjakk og matt!»
4) Ble David Bronstein noengang verdensmester, i tilfelle når?
5) Har Otto B. Morcken noengang vært norgesmester?
6) Har Ragnar Hoen noengang vært junior-norgesmester?
7) Hvem har uttalt: «Hvis du kan ta en sentrumsbonde uten noen åpenbar fare, så ta den!»
8) Kan man slå **en passant** i sluttspillet?
9) Hvem har rekorden i antall formannsår i Oslo Schakselskap?
10) Hvor mange sønner har egentlig Reidar (og Unni) Agdestein?

Svar på s. 24.

Inspektør Sverre Johnsen:

– Klag ikke PÅ meg, klag heller TIL meg!

Oslo Schakselskap har fått ny inspektør. Ikke uventet gikk oppgaven til det kjente mangedobbelt-menneske Sverre Johnsen, som på forhånd sitter i klubbens styre som junioroppmann og dertil er medlem av turneringsutvalget, foruten at han bl.a. har diverse gjøremål i NSFU og i Oslo-kretsen.

For å være sikker på at han ikke skal kjede seg, har han fra i høst også latt seg engasjere som sjakklærer på Majorstuen skole, hvorfra man trolig kan vente ny innvandring av små, grønne menn til Oslo Schakselskap.

Som junioroppmann er Sverre Johnsen formann i klubbens ungdomsutvalg (OSSU), og som vi har redegjort for i et tidligere nummer, har Johnsen de siste par årene lagt for dagen store evner som klatrestativ for sjakkinteressert ungdom under åtte år. Når de unge ender med å stå oppe på hodet hans og trampe takten, snakker han til dem i en dempet, forståelsesfull tone, slik hans vane er.

– Hvordan går det forøvrig med studiene, student Johnsen?

– Det spør familien på Kongsvinger også om, rett som det er. Men jeg tror sikkert at studiene har det helt utmerket.

Sverre Johnsen, som i sommer fylte 24 år, er ellers kjent som Kongsvingers tredje største sønn, bak fotballspilleren Øivind Tomteberget og sosialminister Tove Strand Gerhardsen (som riktignok ikke er noen sønn), men foran fotballspilleren Even Pellerud.

Her i klubben går han ofte under navnet «lille Johnsen», til forskjell til «store Johnsen», som heter John Kristian og p.t. er vår bibliotekar. Distinksjonen går nok først og fremst på den fysiske størrelse, eftersom S. J. er middels høy, mens J. K. J. rager godt over almuen. Men den kan vel også ha sammenheng med at J. K. J. har innehatt de fleste ledende funksjoner i klubbens styre, unntatt formannsvervet, som han hittil aldri har villet ha. Selv benytter imidlertid J. K. J. som regel betegnelsene «gamle Johnsen» og «unge Johnsen», en koketterende ordbruk under henvisning til sin høyere ansiennitet både som menneske og OSS-medlem.

Å være inspektør i Oslo Schakselskap, er ingen spøk – det er nylig utarbeidet en ajourført instruks som lister opp alle inspektørens plikter og få av hans rettigheter.

– Jeg går til oppgaven med de beste forsetter om å ivareta funksjonen på en fullgod måte, sier Sverre Johnsen, og man hører formelig klubbens fedre hulke sitt «amen» fra veggene.

Han lover at det skal være variert utvalg i mineralvannkjølerne, samt kaffe og sjokolade med beger til i varmdrikk-automatene. Dessuten tar han sikte på å sørge for at de ytre bekvemmeligheter ikke bare er rikelig utstyrt med toalettpapir til enhver tid, men fremstår i en tilstand det også går an å by trengende gjester.

Rent generelt vil han bidra sterkt til å holde lokalene pene og ryddige, og han har planer om i samarbeide med store Johnsen å skaffe ytterligere hylleplass til våre stadig voksende boksamlinger. Dessuten vil han samvittighetsfullt sørge for at lokalene alltid åpner på de klokkeslett som er kunngjort.

– Om noen får noe å klage på, så kom med klagene til meg, ikke til hverandre, sier Johnsen.

– Blir det under alt dette tid til å sitte ute i klubben og spille lyn, må du ikke uoppholdelig søke hvile i inspektørleiligheten?

– Ånei, jeg regner fortsatt med å kunne bidra til å høyne det daglige nivå blant våre medlemmer, sier inspektør Johnsen, som i sin helt grønne ungdom for et par år siden sjokkerte verden med å bli Oslo-mester i lynsjakk. Men livet gikk videre.

K. B.

Fra høyfjellet

En rekke av våre medlemmer deltok i Arnold Eikrems store festival på Gausdal i august. Resultatene ble noe blandet. Men det vanket også pene partier, både av hoved- og bimedlemmer. Her følger noen prøver:

U. V. Henriksen, Tempo.
I. Dahl, Asker.

1. d4 d5 2. c4 c6 3. Sf3 e6 4. Sc3 f5 5. g3 Sf6 6. Lg2 Ld6 7. 0-0 0-0 8. b3 Sbd7 9. Se1 Se4 10. Sxe4 dxe4 11. f3 exf3 12. Txf3 e5 13. e3 Sf6 14. Sc2 f4 15. exf4 exf4 16. h3 fxg3 17. La3 Lxa3 18. Sxa3 Se4 19. Sc2 Sf2 20. Txf8+ Dxf8 21. Dh5 Sxh3+

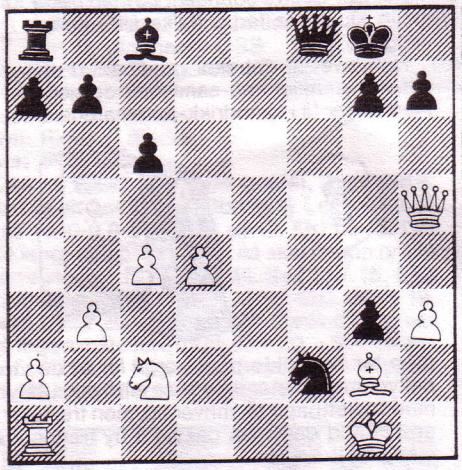

22. Kh1 Sf2+ 23. Kg1 Lg4 24. De5 Sh3+ 25. Lxh3 Df2+ 26. Kh1 Dh2+ 0–1

V. A. Nordby, OSS.
U. V. Henriksen, Tempo.

1. e4 e5 2. f4 d5 3. exd5 Dxd5 4. Sf3 exf4 5. Sc3 Dd8 6. Lc4 Ld6 7. 0-0 Lg4 8. Te1+ Kf8 9. d4 Sc6 10. Sb5 g5 11. c3 Sge7 12. Sxd6 Dxd6 13. Dd3 Lxf3 14. Dxf3 Sg6 15. b3 h5 16. De4 Kg7 17. Lb2 The8 18. Dxe8 Txe8 19. Txe8 h4 20. Tae1 h3 21. Lf1 Sh4 22. d5 Dc5+ 23. Kh1 hxg2+ 24. Lxg2 f3 25. c4+ f6 26. Lh3 g4 27. Lxg4 Df2 28. Tg1 Dxb2

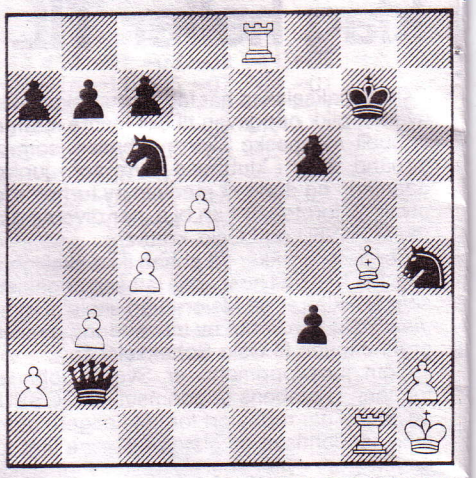

29. Lh5+ Kh7 30. dxc6 bxc6 31. Te7+ Kh6 32. Te8 f5 33. Lf7 f2 34. Te6+ Sg6 35. T6xg6+Kh7 36. Lg8+ Kh8 37. Th6 matt 1–0

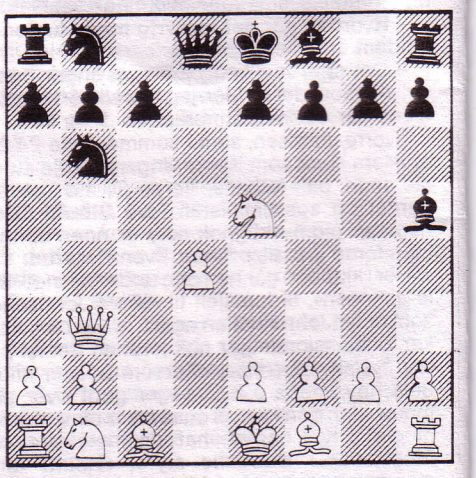

Nicolai Engedal.
Hans Jørgen Hellbekkmo.

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Le4 d6 4. Sc3 c6 5. Dd2 Sd7 6. Sf3 b5 7. a3 Tb8 8. b3 a5 9. Ld3 h5 10. 0-0 Sb6 11. h3 Sf6 12. Se2 Sa8 13. Lg5 c5 14. Tab1 b4 15. dxc5 dxc5 16. e5 Sd7 17. e6 Se5 18. Lb5+ 1–0

Jacques Mattson

NYTT om NAVN

● RICHARD BJERKE deltok kort efter NM i en internasjonal turnering i Espoo (Esbo) i Finland, der han ble nr. 3 i sterkt selskap.

● OLE CHR. MOEN, vår tidligere formann, er valgt til ny formann i gårdsselskapet Bogstadvn. 30. Han efterfølger bakermester Brun, så nå blir det nok andre boller!

● REIDAR AGDESTEIN er samtidig innvalgt som nytt medlem av gårdsstyret, slik at OSS for første gang har to medlemmer der. Vår klubb er da også gårdens største aksjonær.

● PER H. WIBE ble på Norges Sjakkforbunds kongress i Asker valgt til nytt medlem av Sentralstyret.

● BAARD DAHL, vår sterke junior, er reist til USA hvor han skal gå på skole (gymnasiet) i ett år.

● SVERRE HAANÆS, en annen av våre gode unge spillere, er også reist til USA, hvor han skal studere (handelshøyskole).

● SYLVIA JOHNSEN går nå inn på olympialaget for damer til Hellas i november, efter at det er kommet forfall fra Mary Klingen.

● RAGNAR HOEN er utpekt som lagleder (non playing captain) for begge olympialagene i november, efter sterkt ønske fra spillerne.

● BERGE ØSTENSTAD vant Thomas Heibergs Minneturnering som Nordstrand Sjakklubb arrangerte i slutten av august. Atle Grønn og Erling Kristiansen var blant de seks som delte 2.–7. plass, et halvpoeng bak Østenstad.

● ATLE GRØNN deltok i en juniorturnering i Nederland i sommer, men uten å vinne den. Han fikk 50% og var ikke fornøyd.

● SIMEN AGDESTEIN topper selvfølgelig olympialaget til Hellas i november, og Einar Gausel er også uttatt (innbytter). Vårt bimedlem Berge Østenstad er nr. 3.

● INGRID DAHL, vårt bimedlem, topper damelaget til olympiaden i Thessaloniki.

● GUNNAR STAKE LARSEN ble på vår ekstraordinære generalforsamling 2.9. valgt til nytt rådsmedlem efter avdøde John Helleland. Hans funksjonstid er 2 år.

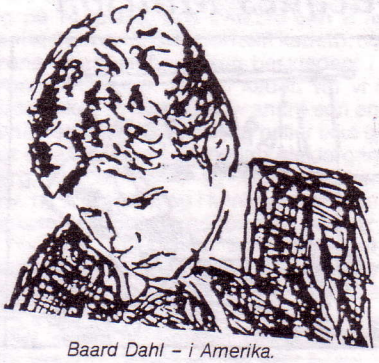

Baard Dahl – i Amerika.

SVAR PÅ «Hva vet du om sjakk?»

1) IM Olaf Barda, Oslo Schakselskap (d. 1971). Han vant NM seks ganger (1930, 1947, 1948, 1952, 1953, 1957). Årsaken til det lange spranget i tid mellom Bardas første og annet NM, lå i splittelsen mellom Norges Sjakkforbund og AIF i 1930-årene og helt frem til 1945. Barda tilhørte AIF.
2) Bjørn Tiller (vant NM i 1983, men ble IM alt i 1982).
3) Dr. Siegbart Tarrasch, da noen felles venner forsøkte å få istand en forsoning mellom de to rivaler.
4) Nei, men han spilte uavgjort 12–12 mot Botvinnik i 1951. Verdensmesteren beholdt imidlertid tittelen.
5) Ja, i Steinkjer 1956.
6) Nei, merkelig nok ikke. Men han ble dansk juniormester 1958.
7) Opprinnelig Aron Nimzowitsch, senere gjentatt med stor styrke og hyppighet av Erling Kristiansen.
8) Ja, bevares, men det er ikke aktuelt særlig ofte.

9) Oberstløytnant Svend Vaage, som var formann i tilsammen 16 år (1894–1903 og 1905–1912). Så der tok du nok feil!
10) Tross alt bare fire, men de er sterkere jo yngre de er (Sjur, Pål, Espen og Simen, alle aktive spillere).

Jacques Mattson

Kryssord for åndseliten

Vannrett:

a8-h8 : Spilte på flere strenger
a7-h7 : Må man gjøre for at svenske juniorer skal komme på høyden
a6-f6 : Hverken vaske- eller pandabjørn
g6-h6 : Kongen
a5-e5 : Opprinnelig en Asker-ladd
f5-h5 : TV-kjendis (Efternavn)
a4-f4 : Et av Korchnois Waterlooer
a3-c3 : Er det ofte under NM
d3-h3 : Lurt å gjøre med Styret
a2-b2 : Er a6-f6
c2-d2 : Bør man gjøre et stykke fremover
e2-h2 : Kan gjøre sort til hvit
a1-g1 : Variant

Loddrett:

a8-a1 : Kjent for sine kulisser
b8-b5 : OM
b4-b3 : Finnes
b2-b1 : Verksted
c7-c6 : Artikkel både forlengs og baklengs innen EF
c5-c1 : Mellom bisp og prest
d6-d4 : Driver mest med postsjakk
d3-d1 : Avgift (Utenlandsk)
e8-e5 : Pikenavn
e4-e3 : Småpen score i Landsturneringen
e2-e1 : eks. formann og brødfabrikk

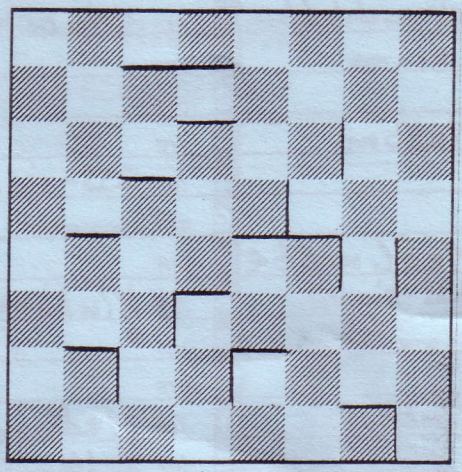

f8-f5 : Setter spiss på tilværelsen
f4-f1 : Oppgravd og endevendt
g8-g2 : Skue-, musikk- og brettspill
h8-h1 : Liker Uffe å gjøre

Svar til «interessert leser»:

Nei, den GM Dannevig som herjer rundt kysten for tiden, er ikke vårt medlem (se bildet over). Den er et oppsynskip, men er ute efter storfisk, den også.

oktober		november		desember	
1 lør	Askenschladden	1 tirs	◑ Klubbm.	1 tors	◑ Styremøte
2 søn	◑ 19. s. e. pinse	2 ons		2 fre	
3 man		3 tors		3 lør	OSS-sjakk
4 tirs	Klubbm.	4 fre		4 søn	2. s. i advent
5 ons		5 lør	OSS-sjakk	5 man	
6 tors		6 søn	Allehelgensdag	6 tirs	Klubbm.
7 fre	Medl. møte	7 man		7 ons	
8 lør	OSS-sjakk	8 tirs	Klubbm.	8 tors	
9 søn	20. s. e. pinse	9 ons	●	9 fre	●
10 man	●	10 tors		10 lør	Østlandsserien
11 tirs	Klubbm.	11 fre	Medl. møte	11 søn	3. s. i advent
12 ons		12 lør	Østlandsserien	12 man	
13 tors		13 søn	25. s. e. pinse	13 tirs	Hurtigsjakk
14 fre		14 man		14 ons	
15 lør	OSS-sjakk	15 tirs	Klubbm.	15 tors	Hurtigsjakk
16 søn	21. s. e. pinse	16 ons	◐	16 fre	◐ Julemøte
17 man		17 tors		17 lør	OSS-sjakk
18 tirs	◐ Klubbm.	18 fre		18 søn	4. s. i advent
19 ons		19 lør	OSS-sjakk	19 man	
20 tors		20 søn	Siste søndag i kirkeåret	20 tirs	Hurtigsjakk
21 fre		21 man		21 ons	
22 lør	OSS-sjakk	22 tirs	Klubbm.	22 tors	
23 søn	22. s. e. pinse	23 ons	○	23 fre	○
24 man	FN-dagen	24 tors		24 lør	Julaften JULENISSEN kommer
25 tirs	○ Klubbm.	25 fre		25 søn	Juledag JULENISSEN går
26 ons		26 lør	OSS-sjakk	26 man	2. juledag
27 tors	Styremøte	27 søn	1. s. i advent	27 tirs	
28 fre		28 man		28 ons	
29 lør	OSS-sjakk	29 tirs	Klubbm.	29 tors	
30 søn	Bots- og bededag	30 ons		30 fre	
31 man				31 lør	◑ Nyttårsaften